

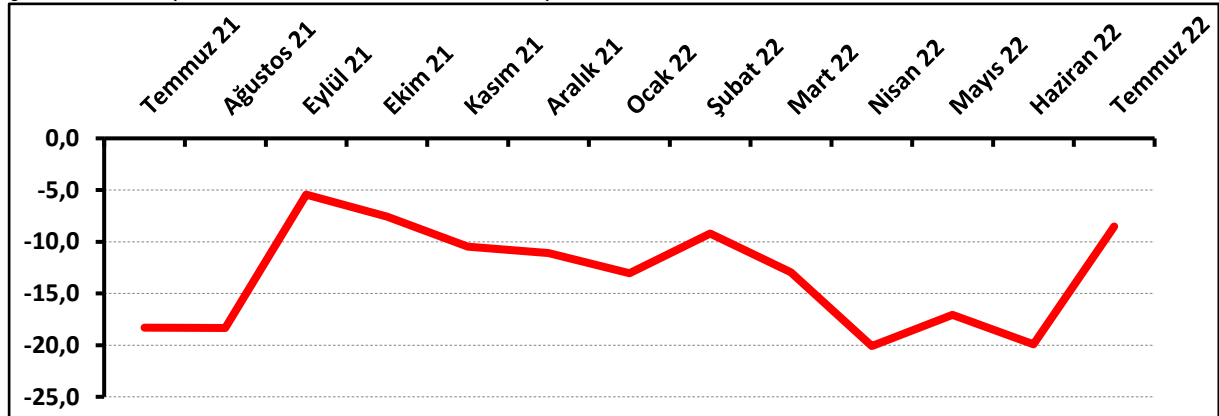
İŞLERİNDE İYİLEŞME BEKLEYEN PERAKENDECİLERİN ORANI YÜZDE 20’NİN ALTINDA

TEPE, Temmuz 2022’de bir önceki aya göre 11,4 puanlık, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 9,8 puanlık artışla -9,8 puan değerini aldı. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Temmuz 2022’de yüzde 40,6 iken, önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 16,4 oldu. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı ise yüzde 77’ye geriledi. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü Temmuz ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Temmuz ayı perakende güveninde en fazla artış Batı Karadeniz Bölgesi’nde görüldü.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı

TEPE değeri, Temmuz 2022’de -8,5 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 9,8 puan, geçen aya göre 11,4 puan arttı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 35,0 puanlık, önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki 7,3 puanlık iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olduğu yönündeki 7,9 puanlık değişim endekse olumsuz yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Temmuz 2021 – Temmuz 2022)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-12,2	-16,9	-20,1	-29,7	-17,3	-20,8	-17,1	-16,0	-15,1	-12,5	-11,3	-2,0
2021	-15,2	-19,1	-20,5	-16,2	-19,6	-18,6	-18,3	-18,3	-5,4	-7,6	-10,5	-11,1
2022	-13,0	-9,2	-13,0	-20,1	-17,1	-19,9	-8,5					

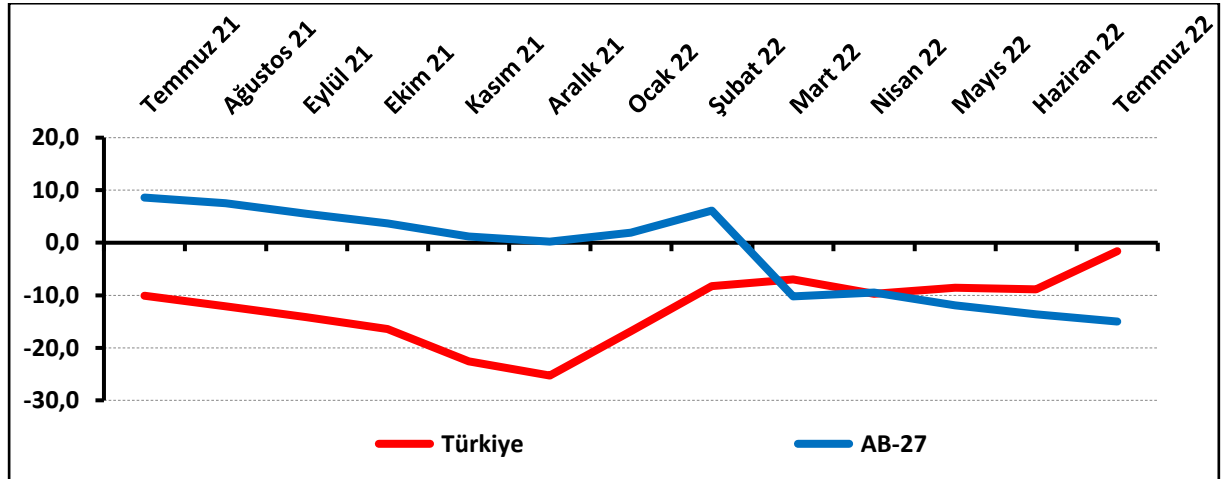
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Temmuz 2022’de -1,6 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 7,3, bir önceki yılın aynı ayına göre 8,5 puan arttı.

Temmuz 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 16,4’ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 12,7’si işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 70,9 oldu. İyileşme beklentileri çoğunlukla mevsimsel geçiş, turizm sezonunun açılışı ve artan talep durumu, kötüleşme beklentileri ekonomideki kötü gidiş ve fiyatlardaki yükselme ile gerekçelendirilmiştir.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Temmuz 2021 – Temmuz 2022)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

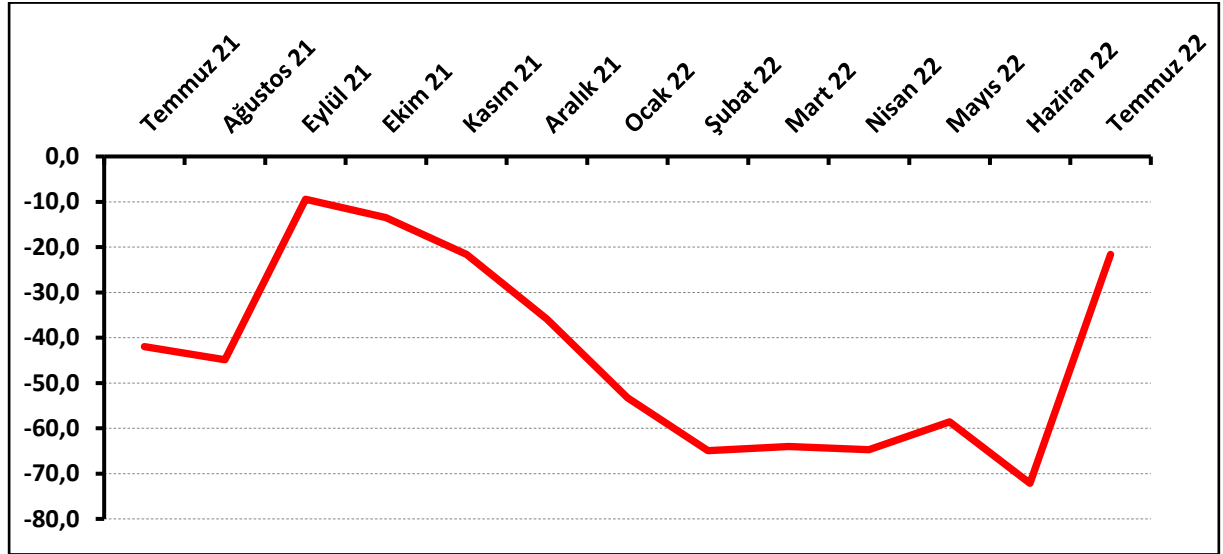
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-0,5	-11,3	-18,0	-41,1	-9,5	-9,9	-11,8	-11,6	-3,8	1,0	4,7	3,5
2021	-5,9	-9,7	-18,8	-13,5	-11,4	-13,1	-10,1	-12,1	-14,2	-16,4	-22,6	-25,3
2022	-16,8	-8,3	-7,0	-9,7	-8,5	-8,9	-1,6					

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen yıla ve geçen aya kıyasla iyileşti

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Temmuz 2022'de -21,7 puan değerini alarak Haziran 2022'ye göre 50,4 puan, Temmuz 2021'e göre -20,3 puan arttı.

Temmuz 2022'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 21,6'sı geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 43,2 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 35,2 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Temmuz 2021 – Temmuz 2022)

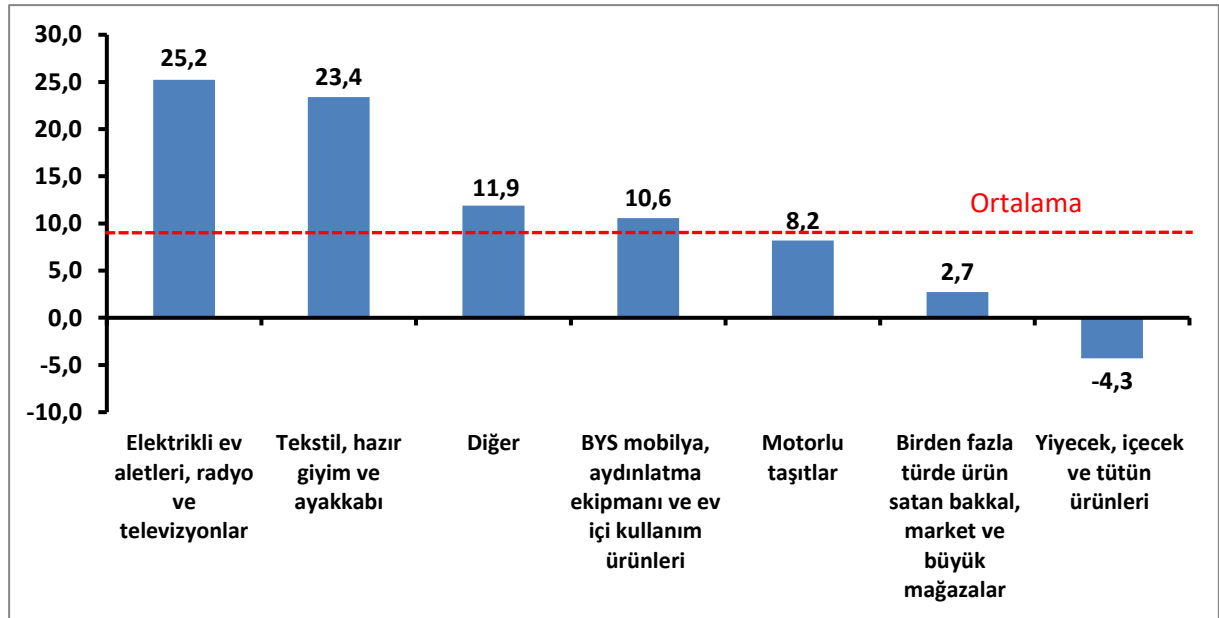
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8	-55,5	-39,2	-44,5	-38,8	-38,9	-39,5	-36,6
2021	-44,9	-39,5	-48,0	-41,6	-39,5	-50,1	-42,0	-44,9	-9,4	-13,5	-21,6	-35,9
2022	-53,3	-64,9	-64,0	-64,8	-58,6	-72,1	-21,7					

Perakende güveni en fazla “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Temmuz 2022’de, geçen yılın aynı dönemine göre “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörlerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, “motorlu taşıtlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörü ortalamasının altında değer aldı.

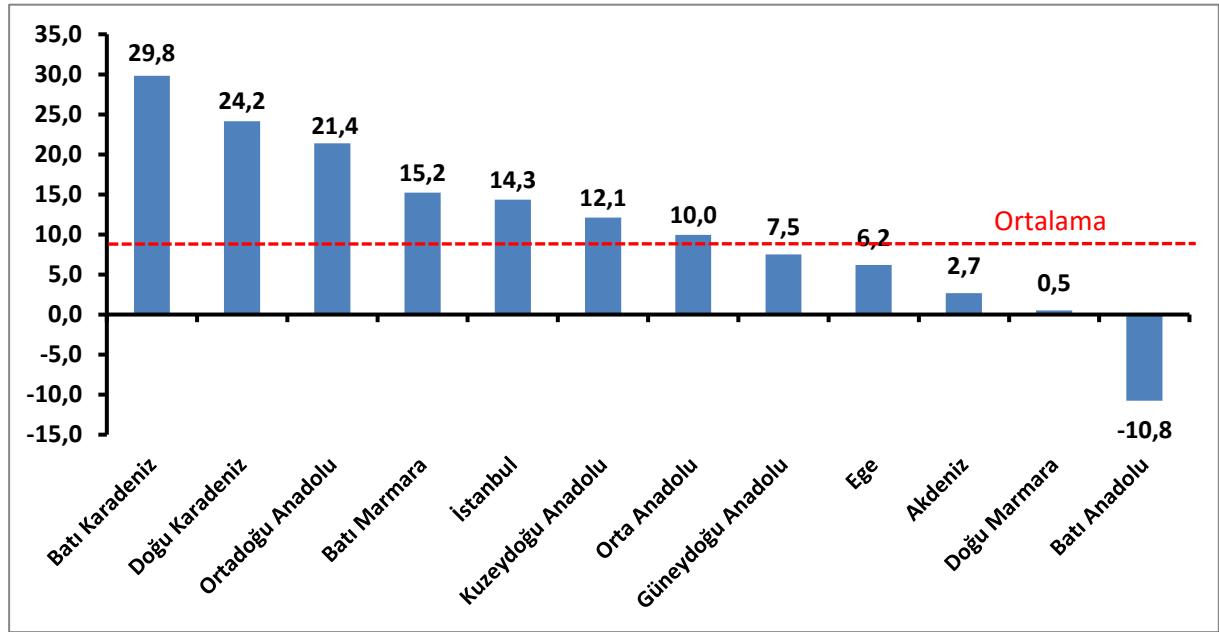
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Temmuz 2022’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Batı Karadeniz Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Temmuz 2022'de, geçen yılın aynı dönemine göre Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Ortadoğu Anadolu, Batı Marmara, İstanbul, Kuzeydoğu Anadolu ve Orta Anadolu bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, Güneydoğu Anadolu, Ege, Akdeniz, Doğu Marmara ve Batı Anadolu bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti. Azalış yalnızca -10,8 puan ile Batı Anadolu Bölgesi'nde yaşandı.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Temmuz 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendede satış beklentisi artarken, istihdam beklentisi azaldı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Temmuz 2022’de, “mevcut stok düzeyi”, “önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Temmuz 2021’e kıyasla olumlu yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” ise önemli oranda arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise “mevcut stok düzeyi” ve “önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Haziran 2022’ye kıyasla olumlu yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” azaldı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 07/2021	Endeks 06/2022	Endeks 07/2022	Bir önceki aya göre değişim 07/2022	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 07/2022
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-55,4	-62,7	-27,7	35,0	27,7
Mevcut stok düzeyinin hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	10,6	11,7	3,8	-7,9	-6,8
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-14,2	-41,1	15,6	56,7	29,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-10,1	-8,9	-1,6	7,3	8,5
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-0,1	0,1	-0,7	-0,8	-0,6
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	35,3	92,2	74,3	-17,9	39,0
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-42,0	-72,1	-21,7	50,4	20,3
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	8,8	0,6	5,5	4,9	-3,3

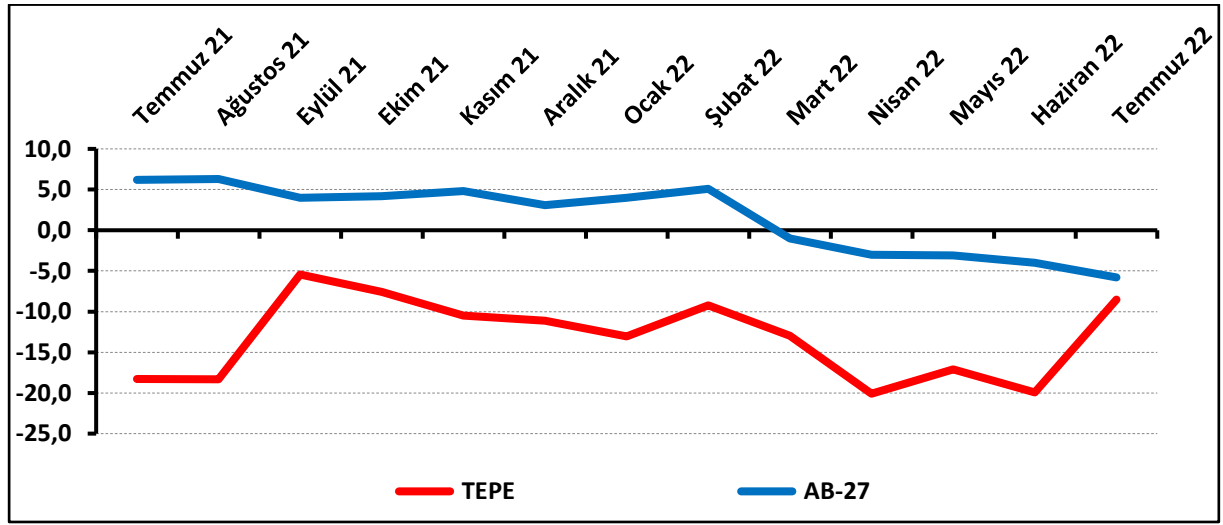
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya azaldı

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Temmuz 2022'de bir önceki aya göre 1,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 12,0 puan azaldı ve -5,8 puan değerini aldı. Haziran 2021'den itibaren pozitif değerler alan AB-27 perakende güven endeksi, Mart 2022'de tekrar negatif alana geçmişti. Öte yandan, TEPE'nin denge değeri tüm aylarda negatif değerli olup, Haziran 2022 itibarıyla yukarı yönlü bir ivme gösterdi.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Temmuz 2021 – Temmuz 2022)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	2,6	2,0	-6,8	-34,3	-32,7	-19,6	-12,9	-7,9	-4,7	-3,0	-9,7	-8,1
2021	-13,5	-14,4	-8,4	-4,9	-2,0	5,4	6,2	6,3	4,0	4,2	4,8	3,1
2022	4,0	5,1	-1,0	-3,0	-3,1	-4,0	-5,8					

Temmuz 2022'de perakende güveni değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Temmuz ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Slovenya oldu. Slovenya'yı Türkiye ve Malta takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -12,0 puan, Euro Bölgesi'nde ise -12,4 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Türkiye'de yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de -1,8, Euro Bölgesi'nde -1,6 puan oldu. Türkiye'nin geçen yıla göre perakende güvenindeki değişim AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Temmuz 2021 ve Haziran 2022'ye göre)

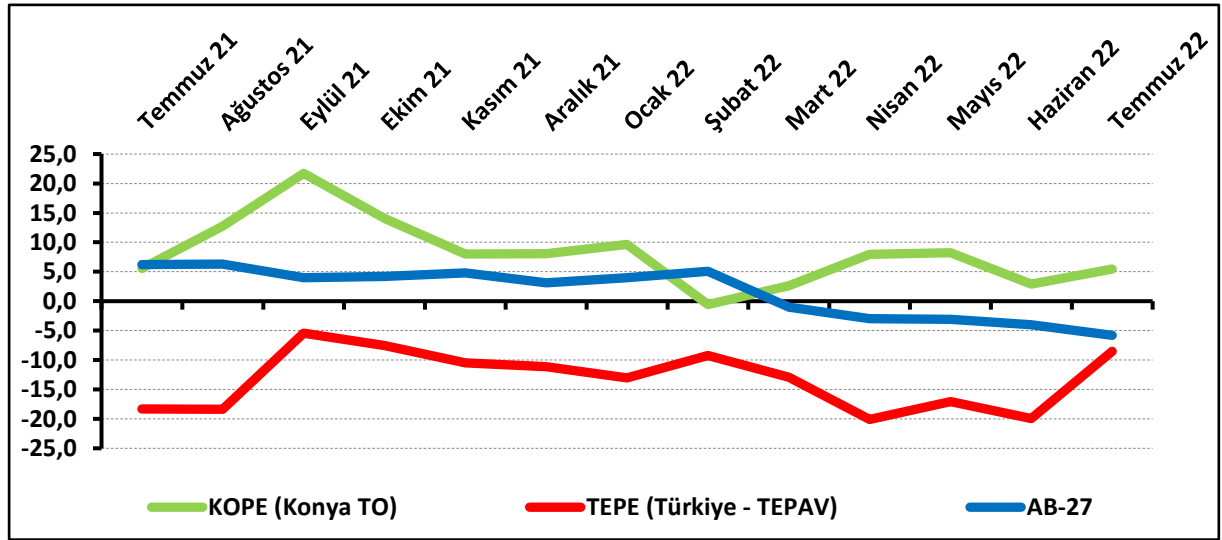
Ülkeler	Temmuz 2021'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Haziran 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Slovenya	11,9	3,2
Türkiye	9,8	11,4
Malta	8,5	3,6
Hırvatistan	2,9	6,7
Romanya	1,0	0,7
Portekiz	0,7	-0,8
Bulgaristan	0,0	-3,4
Polonya	-1,7	-2,5
İtalya	-2,2	-1,3
Sırbistan	-2,5	2,3
Slovakya	-2,6	1,3
Macaristan	-3,3	3,5
Hollanda	-3,4	1,9
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-5,3	-0,6
Çek Cumhuriyeti	-5,3	-1,4
Karadağ	-5,4	-4,8
Yunanistan	-6,4	4,1
Finlandiya	-6,7	-1,0
Fransa	-7,4	3,5
İspanya	-9,9	-5,6
Arnavutluk	-10,2	-2,2
Belçika	-10,4	-5,4
AB-27	-12,0	-1,8
Estonya	-12,1	-7,9
Euro Bölgesi-19	-12,4	-1,6
Letonya	-13,1	-3,1
Litvanya	-13,1	-1,0
Makedonya Cumhuriyeti	-15,2	1,0
Danimarka	-18,4	-1,7
Avusturya	-20,8	-4,8
Almanya	-25,3	-4,4
İsveç	-28,3	-13,3
İrlanda	-30,7	-22,1

*Sıralama Temmuz 2021 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Temmuz 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre 0,2 puan azalırken, bir önceki aya göre ise 2,5 puan artışla 5,4 puan değerini aldı. KOPE, Temmuz ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Temmuz 2021 – Temmuz 2022)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-5,2	-6,1	-22,1	-28,2	-9,8	-6,2	-2,0	-12,6	-13,3	-14,6	-16,4	-17,1
2021	-11,7	-13,9	-9,5	-7,1	-9,4	-0,5	5,6	12,7	21,7	14,0	8,0	8,1
2022	9,7	-0,6	2,6	7,9	8,2	2,9	5,4					